



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XXVIII. Quare non sit possibilis actus Moralis in Individuo Indifferens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

essentialiter prædeterminans, forma superaddita semper esse omnino perfecta, & voluntas non tantum inclinaretur, sicut fit per auxilium supernaturale, additum Naturæ, sed ex necessitate non impediendi ipsam formam superadditam, & non frustrandi suo actu, cum quo est essentialiter connexa, voluntas poneret suum actum.

CONTROVERSIA XXVIII.

ACTVS INDIFFERENS.

Quare non sit possibilis actus Moralis in Individuo Indif- ferens.

122. **N**on dixit P. Haunoldus lib. 2. n. 379. Probationem veræ sententiæ negantis, posse dari actum moralem, in Individuo Indifferentem, quæ desumpta est ex obligatione naturali, referendi omnes actiones ad debitum finem, utcumque solvi posse, sed illam dixit, utcumque solvi posse, quæ desumpta est ex obligatione naturali, referendi omnes actiones ad finem ultimum, vel positivè honestum, & ideo substituit aliam, fundatam in obligatione naturali, attendendi ad hoc, an actio, quam quis vult ponere, non sit prohibita, ut proinde referatur ad finem saltem negativè honestum. Nec plus voluit dicere S. Thomas 1. 2. q. 18. a. 9. in C. inquit: [Cum rationis sit ordinare, actus à ratione deliberativa procedens, si non sit ad debitum finem ordinatus, ex hoc ipso repugnat rationi, & habet rationem mali. Si verò ordinetur ad debitum finem, convenit cum ordine rationis, unde habet rationem boni: necesse est autem, quod vel ordinetur, vel non ordinetur ad debitum finem: unde necesse est, omnem actum hominis, à deliberativa ratione procedentem, in individuo consideratum, bonum esse, vel malum.]

Quodd enim S. D. per finem debitum non intelligat finem ultimum, vel aliàs positivè honestum, patet ex q. 2. de Malo a. 5. in C. ubi nisi ratione circumstantiarum loci, temporis &c. actus sit prohibitus, asserit illum esse honestum, etiamsi ponatur tantum propter necessitatem quandam justam. [Si enim (inquit) fiat quodcumque, quando oportet, & ubi oportet, & sicut oportet &c. huiusmodi actus est ordinatus, & bonus. Si verò aliquid horum deficiat, actus est inordinatus, & malus. Et hoc maxime considerari potest in circumstantia finis; quod enim fit propter justam necessitatem, vel propter piam utilitatem, laudabiliter fit, & bonus est actus: quod verò caret justâ necessitate, vel piâ utilitate, otiosum reputatur.] Ceterum quid per justam necessitatem, vel piam utilita-

tem S. D. intelligat, quodque sufficiat negativè pia, expressit in 2. dist. 40. a. 5. in C. [Finis autem ille est bonum conveniens homini, vel secundum animam, vel secundum corpus, vel secundum etiam res exteriores, quæ ad utrumque ordinantur, & hoc quidem bonum nisi sit contrarium illi bono, quod est hominis bonum (id est, modò sit negativè honestum, per hoc, quod non sit contrarium ultimo fini) secundum rationem, & rectitudinem Virtutis civilis habet, quia Virtus Civilis dirigit in omnibus, quæ sunt corporis, & etiam, quæ propter corpus quaruntur. Unde si his aliquis mediciter utatur, erit usus rectus: si autem secundum abundantiam vel defectum, erit usus vitiosus, virtuti oppositus: & ideo aliter secundum alios dicendum est, quod nullus actus à voluntate deliberata progrediens, potest esse, qui non sit bonus, vel malus, non tantum secundum Theologum, sed etiam secundum Moralem Philosophum.] Et in fine, postquam dixisset, sufficere ad honestatem actus, si servet medium virtutis inter excessum & defectum, & sit saltem negativè ad eam ordinetur, atque ultimè ad ipsam charitatem, quæ imperat omnibus virtutibus, subiungit S. D. [Siccomedere, & bibere, servato modo temperantiæ, & ludere ad recreationem, servato modo eutropiæ, quæ medium tenet in ludis, urdictur in Ethic, meritorium erit in eo, qui Charitatem habet, quæ DEUM ultimum finem vite sue constituit.] scilicet habitualiter, ut mox dicitur eodem S. D.

123. Denique omnium clarissime in responsione ad 7. ibidem testatur, ad honestatem actionis sufficere, etsi non actualiter referatur ad finem positivè honestum, modò habitualiter seu virtualiter (quæ duo S. D. frequenter pro eodem sumit.) per non retractionem ad illum ordinetur, & finis negativè honestus attendatur, ponendo actionem, quia non est prohibita propter ullam circumstantiam. Verba S. D. sunt: [Ad septimum dicendum, quod hoc, quod dicitur: Omnia in gloria Dei facite: potest intelligi dupliciter. Vel affirmativè, vel negativè. Si negativè: Sic est sensus: nihil contra DEUM faciatis: & hoc modo præceptum est: & sic præceptum hoc præteritur vel per peccatum mortale, quod contra DEUM fit, vel per peccatum veniale, quod præter præceptum, & præter DEUM fit. Si autem intelligatur affirmativè, hoc potest esse dupliciter, aut ita, quod actualis relatio in DEUM sit conjuncta actioni nostræ: solummodo non quidem in actu, sed in virtute: scilicet: non quidem in actu, sed in virtute: secundum quod virtus primæ ordinationis manet in omnibus actionibus sequentibus: sicut & ipsum ordinatis, & sic adhuc est præceptum: & contingit omissionem ejus esse mortalem vel venialem: sicut dictum est. Vel ita, quod ordi-

natio actualis in Deum sit actu conjuncta cuilibet actioni nostrae : & sic potest intelligi dupliciter : vel distributive, vel collective : si distributive, sic est sensus : quaecunque actionem facitis, melius est, si eam actu in Deum ordinetis : & sic est consilium : si autem sumatur collective, sic est sensus : Omnia opera vestra ita faciat, quod nullum eorum sit, quin actu in Deum ordinetis : & hoc nec præceptum, nec consilium est. }

124. Ostendo, quod P. Haunoldus conveniat cum S. Thoma in probatione verae sententiae, videamus, an non etiam conveniat in solutione probationis desumptae ex obligatione naturali, referendi omnem actionem ad finem positive honestum. P. Haunoldus ita respondit. [Tamen si hæc probatio sit verosimilis, solvi tamen utcumque posset, dicendo, hominem tunc solum indecenter occupari rebus indifferentibus, quando periculum est, fore, ut sic impediatur ab operationibus honestis, ex obligatione ponendis, aut minus recte perficiendis; item quando facillimum esset, illas operationes indifferentes dirigere ad ultimum finem, & tamen ex tædio quodam & neglectu vult quis facere actionem propter jucunditatem, non curando illius aptitudinem ad ultimum finem.] S. Thomas q. 2. de Malo à 5. ad 8. similem dat responsum, ostendendo non omnem actionem positive referendam esse ad motivum charitatis erga Deum. quæ responsio etiam procedit de quocunque motivo positive honesto, hoc ipso quod juxta ipsum S. D. possit dari actus moralis, quoad Speciem Indifferens, id est, nullius virtutis specificam honestatem continens. [Demeretur autem (inquit S. Doctor) aliquis per hoc, quod NB. obstaculum Charitati ponit, vel omittendo, vel committendo. Neque ille in Evangelio punitus dicitur, quia non habuit vestem nuptialem; sed quia non habens vestem nuptialem ad sacrum convivium intraverat. Dicitur enim ei, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem?] Adeoque etiam juxta S. Thomam, actio non relata ad finem positive honestum, est mala & demeritoria, non præcisè ideo, quia ad illum relata non est; sed quia impediatur operatio honesta ex obligatione ponenda, & recte perficienda : ut si quis absque charitate, & debita dispositione in peccato mortali ad S. Eucharistiam convivium intraret.

125. Hinc patet, quam impertinenter dixerit Adversarius. [Sicut dedecet Regem, cum rusticis pascere porcos; ita magis dedecet sublimem hominis naturam, in actibus porcorum volutari, ac sistere in solo bono delectabili.] Pascere enim porcos est actio positive vilis, ac servilis, adeoque dedecet Regem; Bonum delectabile autem, & fructio boni delectabilis secundum menturam rectæ rationis, & ex fine sal-

tem negative honesto, non est quid positive inhonestum, neque ut sic est actio communis cum brutis. Vnde sicut non dedecet Regem occupari actione nec Regiâ, nec servili, sed in debitis circumstantiis quandoque laudabiliter eâ distrahitur, ita nec dedecet hominem fructio boni delectabilis, ratione finis nec positive honesta, nec inhonesti.

CONTROVERSIA XXIX.

OPINIONVM PROBABILITAS.

An ex S. Thoma recte probetur obligatio practicè sequendi Sententiam Probabilior.

126. Nec improbabiler, nec contra S. Thomam P. Haunoldus lib. 2. n. 281. affirmavit, quod liceat sequi opinionem Probabilior, relicta illâ, quæ videtur probabilior. Ut autem clarè ostendam, S. Thomam, si recte expendatur, non evidenter, quemadmodum Adversarius sibi persuadet, sed neque inevidenter esse contrarium, allegabo totum textum, quo unice nititur Adversarius. Sic itaque loquitur Ang. D. Quodlib. 8. a. 13. [Ex conscientia autem obligatur aliquis ad peccatum, si habeat certam fidem de contrario ejus, quod agit, si etiam habeat opinionem, cum aliqua dubitatione. Illud autem, quod agitur contra legem, semper est malum, nec excusatur per hoc, quod est secundum conscientiam : Et similiter quod est contra conscientiam, est malum, quamvis non sit contra legem : quod autem nec contra conscientiam, nec contra legem est, non potest esse peccatum. Dicendum est ergo, quod quando duæ opiniones sunt contrariæ de eodem, oportet esse alteram veram, & alteram falsam. Aut ergo ille, qui facit contra opinionem Magistorum, utpote habendo plures Præbendas, facit contra veram opinionem, & sic cum faciat contra legem Dei, non excusatur à peccato, quamvis non faciat contra Conscientiam, sic enim contra legem Dei facit. Aut illa opinio non est vera, sed magis contraria, quam iste sequitur, ita ut verè liceat habere plures Præbendas : & tunc distinguendum est : quia aut talis habet conscientiam de contrario, & sic iterum peccat, contra conscientiam faciens, quamvis non contra legem : aut non habet conscientiam de contrario, sed certitudinem, sed tamen in quandam dubitationem inducitur ex contrarietate opinionum, & sic, si manente tali dubitatione plures præbendas habet, periculo se committit, & sic procul dubio peccat, utpote magis amans beneficium temporale, quam propriam salutem.]